

NEDERLANDSCHE VEREENIGING TOT BESTRIJDING VAN
HET TANDBEDERF.

Het werkplan voor de naaste toekomst.

Nadat, nog tot voor kort, heel wat pagina's van het Tijdschrift voor Tandheelkunde in den loop van het jaar werden gewijd aan mededeelingen of verslagen van „Het Ivoren Kruis”, is thans een periode ingetreden, waarin slechts zelden aan de Redactie gastvrijheid wordt gevraagd voor andere inzendingen dan het jaarverslag e.d. Ik wil deze stilte weer eens verbreken, om de tandheelkundige professie in het algemeen en onze Leden in het bijzonder op de hoogte te stellen van ons werkplan voor de naaste toekomst. Dit is wel eens noodig, omdat in onze vereeniging min of meer „stiekum” gewerkt wordt. Het contact tusschen de Leden en het Bestuur is niet groot. Het beperkt er zich toe, dat er jaarlijks een zeker (zelfs vrij groot) aantal aanvragen binnenkomt om gebruik te maken van onze collectie lantaarnplaatjes of onze films, dat er propaganda-materiaal wordt aangevraagd — al dan niet met het verzoek, of het voor het bijzondere doel gratis of tegen gereduceerden prijs kan worden afgestaan — en tot correspondentie met Leden over te organiseeren tentoonstellingen. Slechts bij uitzondering komt een Lid ertoe om het Bestuur eens een nieuw propaganda-idee aan de hand te doen of om zich te bemoeien met wat we verstaan onder het bestuursbeleid. Het zal U duidelijk zijn, dat de laatste beide stemmen voor ons het meeste nut hebben, daar zij een aanleiding kunnen worden om onze gedachten in een nieuwe richting te laten gaan.

Ieder bestuur, ook het onze, heeft wel eens een por tusschen de ribben noodig, nu eens van de zijde van een Bestuurslid, dan weer van een Lid, zulks is om het even. En als deze por goed is geplaatst, zoodat ze niet in de maagstreek onaangename gevoelens opwekt, dan zal er een gunstige invloed van uitgaan. Zij zal op het Bestuur dezelfde uitwerking hebben als de opmerking „zeg, let eens even op!” op den automobilist,

die op den langen zonnigen weg een beetje aan het soezen is geslagen. De zoo noodzakelijke aandacht aan onze plichten, die aan het ontsnappen was, keert weer terug. Voor onze vereeniging beteekent dit: er wordt weer eens in een nieuwe richting gewerkt of een nieuw vraagstuk wordt aangesneden als studie-onderwerp.

In het algemeen is de soort vraagstukken, die in het Bestuur behandeld worden, van tweeërlei aard. Het zijn òf de werkzaamheden op en langs de wegen, die reeds in wording zijn, òf het projecteeren van geheel nieuwe wegen. De eerste werkzaamheden worden ons geregeld in den schoot geworpen en wij moeten ze afwikkelen, het projecteeren van de nieuwe wegen vraagt meer, initiatief, durf en inzicht, het liefst originaliteit.

Met het oog op dit laatste vereischte, wordt door het Bestuur het geringe contact met de Leden wel eens betreurd. Maar de Jaarlijksche Algemeene Ledenvergadering wordt slecht bezocht en zoodoende worden er uit deze vergadering weinig nieuwe geluiden gehoord.

Een aantal gebeurtenissen, die zich in en om de Vereeniging hebben voorgedaan, zijn aanleiding, dat er nog in dit werkjaar enkele nieuwe onderwerpen door het Bestuur op den voorgrond zullen worden geschoven en dat er voor een paar andere, reeds in behandeling zijnde vraagstukken, een hernieuwde belangstelling en activiteit aan den dag gelegd zal worden.

Ik wil van deze onderwerpen de navolgende noemen:

I. Hernieuwde actie voor de invoering van schooltandverzorging.

De actie voor schooltandverzorging heeft „Het Ivoren Kruis”, samengaande met de Ned. Mij. tot Bev. der Tandh. en haar deskundige commissie steeds onverflauwd voortgezet. Waar mogelijk, heeft de Vereeniging haar stem doen hooren en mede door haar propaganda (met de goede hulp der R.T.V.) mag deze tandheelkundige voorzorg te Rotterdam wel als gered beschouwd worden.

Voor de Jubileum-tentoonstelling te Rotterdam in 1935 gehouden, is een zeer suggestieve afdeeling vervaardigd om op het nut van schooltandverzorging te wijzen. Deze collectie (zie afbeelding T. v. T. 1935, pg. 312), heeft meerdere malen daarna dienst gedaan ook bij propaganda-avonden. Intusschen is het vraagstuk der schooltandverzorging in andere banen getreden. In vele steden, waar ze van Gemeentewege bestond, is zij afgeschaft en de kans, dat de Overheid haar in andere plaatsen

zal instellen, is door de bezuinigings-campagne der laatste jaren geringer en geringer geworden.

Toch doen zich een paar lichtpunten voor. In de plaatsen, waar zij bestaan heeft, hebben de ouders blijk gegeven haar niet te willen missen en is zij, geheel of gedeeltelijk op particuliere basis behouden. Mits er voorvechters aanwezig waren, om de ouders op de mogelijkheid te wijzen, hoe haar te reorganiseeren.

Een tweede lichtpunt is, dat in die gemeenten de Overheid heeft geleerd, om haar een goed hart toe te dragen. Want waar er sprake was van reorganisatie, daar verleende de Gemeente alle mogelijke faciliteiten.

Het derde verblijdende verschijnsel is dat de uitvoerbaarheid is bewezen om zoo'n schooltandverzorging op particuliere basis op te zetten.

Het Bestuur van „Het Ivoren Kruis” is er echter van doordrongen en voor iedere tandarts dient dat ook duidelijk te zijn, dat de propaganda door veranderde actie buitengewoon veel zwaarder zal vallen. Niet de enkele betreffende autoriteiten, neen, alle ouders moeten gemobiliseerd worden en dat kost, vooral in de groote stad, veel moeite.

Zij zullen het vraagstuk goed moeten begrijpen, ook het systeem, want zij betalen er voor. Ook de collegae zullen het vraagstuk ten volle moeten beheerschen, willen ze niet de mogelijkheid scheppen, dat geheel verkeerde ideeën inwortelen.

„Het Ivoren Kruis” zal zich ter wille van een krachtige actie wenden tot de collegae der groote steden, kleinere plaatsen en ook het platteland. Uw medewerking zal gevraagd worden om een in te stellen enquête te doen slagen. Deze zal dienen om het Bestuur te helpen zich te oriënteren.

Een nieuwe uitgebreide brochure over het wezen en de mogelijkheden der schooltandverzorging zal het licht zien, waarmede wij hopen, dat U Uw patiënten, die ervoor in aanmerking komen, bestormen zult. Tevens zal een geschikt strooibiljet voor propaganda-avonden verschijnen.

Het parool moet worden, dat de ouders tot plicht hebben, om deze voorzorg van hun kinderen te organiseeren.

Maar voor het welslagen van deze actie is de hulp der collegae hard noodig. Zij hebben alle verkeerde oordeelvellingen op zijde te stellen. Zij hebben te beseffen, dat tandheelkundige opvoeding voor het opgroeiende geslacht een buitengewoon gewichtig iets is. Zij hebben ruime

kennis, omtrent dit onderwerp op te doen, opdat zij ook de goede propagandisten zullen zijn, kortom zij hebben ons met woord en daad in den komende tijd te steunen in deze hernieuwde actie.

II. Het vraagstuk van den goeden, goedkoopsten tandenborstel.

Een tweetal gebeurtenissen zijn aanleiding geweest, om ons in herinnering te brengen, dat het vraagstuk van den goeden goedkoopsten tandenborstel door ons wel wat verwaarloosd is.

De eerste was een lezing van collega *K r a n e n b u r g*, gehouden voor de R.T.V. Studieclub, over het onderwerp mondhygiëne, bij welke gelegenheid hij de vele voorwaarden besprak, waaraan de goede tandenborstel behoort te voldoen.

En de tweede gebeurtenis, die voor den tandenborstel weer eens bijzondere belangstelling opeischte, was de „Sanabros”-reclame. Persoonlijk heeft het me zeer pijnlijk getroffen, bij een bezoek aan de Tentoonstelling „de Mensch”, toen zij te Amsterdam werd gehouden, dat deze bij haar officiële afdelingen niets bevatte op tandheelkundig gebied. En dat op een tentoonstelling, waar voor bijna ieder onderdeel van het menschelijk lichaam voldoende plaats was ingeruimd. Namens „Het Ivoren Kruis” heb ik in die dagen hiertegen geprotesteerd. Men bleek wel bereid om een plaats voor ons in te ruimen, maar helaas ontbrak de tijd om voor een inzending te zorgen, daar het reeds een paar dagen voor de sluiting was. Zodoende heeft „de Mensch” het zonder tanden moeten stellen. Maar er waren op deze tentoonstelling ook commerciële inzendingen en hieronder kwam er een van de „Sanabros”-tandenborstel voor. In deze stand werden brochures verkocht en werd een film vertoond met dusdanig misleidende explicatie, dat ik het noodzakelijk vond, om namens de Vereeniging aan enkele bladen voor een klein protest gastvrijheid te vragen. Deze werd mij om redenen, die ik niet begrijpen kan, niet verleend.

Er schuilt voor mij steeds een gevaar in, om op zulke tentoonstellingen, die het publiek moeten voorlichten, ook commerciële stands toe te laten. Het publiek weet hier niet voldoende te schiften en denkt dat al deze stands ook wel de sanctie van het tentoonstellingsbestuur zullen hebben.

Intusschen was de aandacht voor het vraagstuk van den tandenborstel weer eens opgewekt en kwam het Bestuur van „Het Ivoren Kruis” tot het inzicht, dat we met onze bemoeiingen soms wat ver van huis gaan en daardoor wel eens tijdelijk over het hoofd zien, wat vlak bij gelegen is.

Een commissie bestaande uit de collegae, Mevr. Muntendam, Witthaus, L. Bosch en Kranenburg heeft de kwestie van een goeden en goedkopen tandenborstel in studie genomen en wat reeds is medegedeeld omtrent haar werkzaamheden, motiveert ten volle het vertrouwen, dat er iets goeds uit haar handen belooft te komen.

III. Propaganda voor de „Gebitsaneering“.

Het begrip, wat er onder saneering van het gebit verstaan dient te worden, is bij herhaling door de Maatschappij en haar commissies den leden bijgebracht. Zeer duidelijk brengt het N.P.P.-rapport van 1931 de te stellen eischen onder woorden.

Collega H. Loebe te Amsterdam heeft te kennen gegeven, dat hij zeer ontevreden is over den bestaanden toestand, ook wat de opvattingen der collegae betreft en ik meen, dat de meerderheid der collegae hem daarin gelijk zal geven. Daarom komt hij nog eens met klem aandacht vragen voor deze kwestie. Zijn standpunt, aanvankelijk uiteengezet voor het Hoofdbestuur der Mij. en later uitvoerig behandeld op de 11. Zomervergadering dezer Maatschappij te Nijmegen gehouden, komt in het kort beschouwd, hierop neer:

Hij wenscht, dat er een actieve propaganda zal gevoerd worden bij het publiek, om dit erop te wijzen, hoe noodzakelijk het is den mond in orde te laten brengen volgens het bekende N.P.P.-rapport, een behandeling, die we gewoon zijn kortweg met „saneeren“ te betitelen.

Zijn oorspronkelijke zienswijze was, dat de Maatschappij een krachtige actie in deze richting diende te gaan voeren. Na bespreking in het Hoofdbestuur wijzigde hij deze zienswijze in zooverre, dat hij ook bereid zou zijn dit werk in handen te stellen van „Het Ivoren Kruis“, mits deze Vereeniging een reorganisatie zou ondergaan, waardoor haar werkwijze meer gedecentraliseerd zou geschieden. De vraag omtrent de wenschelijkheid van zulk een decentralisatie zal ik afzonderlijk bespreken, en voor het oogenblik mij ertoe beperken om na te gaan, in hoeverre een saneerings-actie in het werkprogramma van onze Vereeniging kan worden ingelascht.

Collega Loebe had te Nijmegen zijn beschouwingen aangekondigd als „Saneering naar binnen en naar buiten“ en ook ter vergadering bleek, dat men duidelijk onderscheid diende te maken tusschen de beide kanten, die dit vraagstuk der saneering vertoont.

Velen namen het standpunt in, dat zoo'n actie voor gebitssaneering niet naar buiten zou mogen worden uitgedragen, alvorens men ervan overtuigd zou zijn, dat de „saneering naar binnen” een voldongen feit zou zijn, d.w.z. dat alle collegae het N.P.P.-rapport goed kenden en in hun praktijk ook volgens deze principes zouden te werk gaan. Maar zij meenden, dat nog niet allen vast in de leer waren en wilden daarom deze opvoeding der collegae aan die van het publiek laten voorafgaan. Wat het gevolg zal zijn van de beschouwingen van L o e b, zullen we aanvankelijk nog moeten afwachten. Vaststaat, dat de Vergadering in hoofdtrekken er mede instemde en dat zij ook van den kant van de Maatschappij-leiding kunnen rekenen op een gunstig onthaal. De Voorzitter der Mij. sprak reeds over het instellen van een commissie om dit onderwerp nader in studie te nemen en de resultaten van deze besprekingen zullen van veel invloed zijn ook op onze houding.

Ik loop niet vooruit op de komende gebeurtenissen, als ik van „Het Ivoren Kruis” als zijn houding bepaal, dat deze vereeniging met de kwestie „saneeren naar binnen” niets te maken mag hebben. Wij zijn van huis uit een leekenvereeniging en zullen ons moeilijk kunnen ophouden met het opvoeden der tandartsen in de aangegeven richting, wat bovendien een typisch Maatschappij-werk is. Wij kunnen bij onze propaganda ons slechts op het standpunt stellen: dat alle tandartsen hun vak verstaan.

Wat betreft de „saneering naar buiten”, zal het wel niet op bezwaren stuiten, om in onze propaganda-lectuur het begrip van wat wij onder gebitssaneering verstaan, wat duidelijker te omschrijven. Het zal hier zaak zijn, om nader te noemen wat we feitelijk verstaan, onder wat wij steeds betitelen met: den mond in hygiënischen toestand te brengen. Want in goede handen beteekent ons „nazien” reeds „saneeren”.

Ik meen, dat „Het Ivoren Kruis” naar zijn vermogen heeft gewerkt om propaganda te maken voor geregelde inspectie en nog steeds tracht dit te doen, waarbij we wel moeten constateeren, dat het overgrootte aantal der leden zich minimale moeite geeft om aan de verspreiding van brochures en andere lectuur mede te werken. Alle middelen om een verspreiding op grooter schaal aan te moedigen, lijden schipbreuk op de laksheid der collegae.

Ik wil hierbij geenszins beweren, dat het Bestuur zich niet van tekortkomingen bewust zou zijn, maar is dat niet bij ieder Bestuur, dat uit liefhebbers bestaat, die slechts een beperkt deel van hun tijd aan dezen arbeid kunnen geven, het geval?

Bij enkele onderdeelen, in de door L o e b gedachte actie, met name door hem genoemd, voel ik zeker onze tekortkomingen duidelijk. Ik denk aan het voorlichten van ziekenfondsen, van jeugdorganisaties en sportbonden. En de spreker te Nijmegen heeft aan de hand van voorbeelden helder uiteengezet, hoe noodzakelijk een vermeerderde activiteit in zulk een milieu is.

In de naaste toekomst zal deze, mede in verband met de schooltandverzorging, dienen in te luiden. En de genoemde voorbeelden zullen speciaal bij sportbonden en jeugdorganisaties een zeer sprekend bewijsmateriaal vormen!

Voor het overige lijkt me het beste niet vooruit te loopen op beslissingen, die binnenkort door de Maatschappij-leiding zullen genomen worden en zullen we dan nader onder de oogen hebben te zien of „Het Ivoren Kruis” zich op een terrein zal begeven, hetwelk het tot dusverre streng heeft vermeden, n.l. om ons met den aard van tandheelkundige behandelingen in te laten.

(Wordt vervolgd).
